

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Svatoně, soudce Milana Hulmáka a soudkyně zpravodajky Daniely Zemanové o ústavní stížnosti stěžovatele **D. Š.**, zastoupeného JUDr. Ing. Ivanou Spoustovou, Ph.D., advokátkou, sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, Praha 2, proti postupu Obvodního soudu pro Prahu 6 spočívajícím v nepřihlížení k řádně podanému odporu proti trestnímu příkazu ze dne 9. září 2025, č. j. 16 T 96/2025-192, a v nenařízení hlavního líčení v této trestní věci, spojené s návrhem na odklad vykonatelnosti výroku o trestu uvedeného trestního příkazu, za účasti **Obvodního soudu pro Prahu 6**, jako účastníka řízení, a **Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

- I. Postupem Obvodního soudu pro Prahu 6 spočívajícím v nepřihlížení ke stěžovatelem podanému odporu a nakládání s trestním příkazem ze dne 9. září 2025, č. j. 16 T 96/2025-192, jako s pravomocným a vykonatelným rozhodnutím, byla porušena stěžovatelova ústavní práva na ochranu osobní svobody podle čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Obvodnímu soudu pro Prahu 6 se zakazuje v tomto zásahu pokračovat a příkazuje se mu obnovit stav před tímto porušením.**

Odůvodnění

I.
Podstata věci

1. V projednávané věci Ústavní soud posuzoval, zda došlo k porušení ústavně zaručených práv stěžovatele, vůči kterému byl vydán trestní příkaz. Stěžovatel namítá, že i přes podaný odpor Obvodní soud pro Prahu 6 (dále jen „obvodní soud“) trestní příkaz nesprávně považuje za pravomocný a vyvolávající účinky. Podle obvodního soudu však k podání odporu vůbec nebylo možno přihlížet, neboť byl podán e-mailem a ze strany stěžovatele nebyl učiněn žádný další úkon směřující k odstranění vady podaného odporu.

2. Ústavní soud se při posuzování ústavní stížnosti zaměřil na požadavky formálních a obsahových náležitostí podání podle § 59 odst. 1, 3 trestního řádu, zejména ve vztahu k podání učiněnému v elektronické podobě. Dospěl k závěru, že požadavek podpisu podání v elektronické podobě podle zvláštních předpisů není od 19. 9. 2016 (od účinnosti zákona č. 298/2016 Sb.) součástí požadavků stanovených pro formu podání § 59 odst. 1 trestního řádu, jeho případný nedostatek proto musí být odstraňován v souladu s § 59 odst. 3 trestního řádu. Pokud soud podle aktuálně platného znění § 59 trestního řádu vůbec nepřihlíží k odporu podanému proti trestnímu příkazu e-mailem, aniž vyzve podatele (který mu není neznámý) k odstranění vad, dopustí se svévole a poruší ústavně zaručená práva dotčené osoby.

II.

Skutkové okolnosti posuzované věci

3. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatel domáhá toho, aby Ústavní soud konstatoval, že v důsledku postupu obvodního soudu spočívajícího v nesprávném hodnocení podání odporu proti trestnímu příkazu a následném nezrušení trestního příkazu byla porušena stěžovatelova ústavní práva vyplývající z čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 2 odst. 1 Dodatkového protokolu č. 7 k Úmluvě. Dále navrhl, aby Ústavní soud zakázal obvodnímu soudu pokračovat v porušování jeho ústavních práv a přikázal mu nařídit hlavní líčení ve věci vedené pod sp. zn. 16 T 96/2025.

4. Z ústavní stížnosti a spisu obvodního soudu Ústavní soud zjistil, že v dané trestní věci vydal obvodní soud dne 9. 9. 2025, č. j. 16 T 96/2025-192, trestní příkaz, kterým uznal stěžovatele vinného ze spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku a přečinu zanedbání povinné výživy podle § 196 odst. 1 trestního zákoníku. Těch se podle soudu dopustil stručně řečeno tak, že bez závažného důvodu nenastoupil do výkonu trestu odnětí svobody a dále úmyslně neplnil vyživovací povinnost na své dvě dcery. Za uvedené jednání jej soud odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání 5 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 let, za současného dohledu probačního úředníka.

5. Dále ze spisu vyplývá, že proti uvedenému trestnímu příkazu podal stěžovatel v zákonné lhůtě odpor elektronickou formou (z e-mailové adresy) bez uznávaného elektronického podpisu. Poslední den zákonné lhůty stěžovatel odeslal prostřednictvím pošty doporučenou zásilku obsahující řadu listin a nosiče CD, na které odkazoval jako na důkazy či je označil jako přílohy v předtím podaném odporu. Mezi dokumenty, které byly do soudního spisu zařazeny jakožto obsah uvedené doporučené zásilky, se nenachází odpor v listinné podobě. Stěžovatel namítá, že tato listina byla součástí zásilky (viz níže).

6. Obvodní soud vyzněním ze dne 7. 10. 2025 stěžovateli sdělil, že k jím podanému odporu nelze přihlížet. Podle soudu musí být elektronické podání (§ 59 odst. 1 a 3 trestního řádu) podepsáno v souladu s § 6 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 297/2016“). Vzhledem k tomu, že stěžovatelovo podání e-mailem nesplňovalo tyto náležitosti, nelze s ním spojit žádné právní účinky. Nedostatek ve formě podání lze odstranit jen v zákonné lhůtě pro podání odporu. Absenci elektronického podpisu nelze vykládat jako odstranitelný nedostatek, k čemuž soud odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. I. ÚS 59/16, a ze dne 6. 12. 2016, sp. zn. I. ÚS 2463/16, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2017, č. j. 11 Kss 2/2017-63). Na základě toho uzavřel, že uvedený trestní příkaz nabyl právní moci dne 1. 10. 2025.

7. Dne 3. 11. 2025 stěžovatelova obhájkyň zaslala soudu listinu nadepsanou žádost o nařízení hlavního líčení. V něm uvádí, že stěžovatel soudu zaslal odpor rovněž v listinné podobě, který se nachází ve spise spolu se zaslánými přílohami. Proto by podle stěžovatele mělo být nařízené hlavní líčení.

8. Na tuto žádost reagoval obvodní soud následující den tak, že stěžovatel odpor v listinné podobě soudu nezaslal. Ve spise se sice nacházejí dvě kopie odporu, ty však stěžovatel soudu zaslal jako text samotného průvodního emailu a dále jako přílohu tohoto emailu.

9. Pro úplnost Ústavní soud doplňuje, že usnesením ze dne 4. 12. 2025, č. j. III. ÚS 3315/25-20, zamítl stěžovatelův návrh na odklad vykonatelnosti výroku o trestu trestního příkazu obvodního soudu.

II.

Argumentace stěžovatele

10. Stěžovatel namítá, že odpor zaslal soudu nejprve e-mailem, následně vlastnoručně podepsaný odpor podal soudu zásilkou dne 30. 9. 2025. Stěžovatel nemůže ničím dokázat, že tato listina v zásilce byla. K prokázání opaku však nepostačuje tvrzení soudu. Za podstatnou považuje stěžovatel skutečnost, že ze zásilkou doručených příloh (ve spojení s elektronicky podaným odporem) zjevně vyplývá jeho vůle odpor podat. Soud nemohl mít žádnou pochybnost o smyslu stěžovatelovy zásilky, neboť doručené přílohy jednoznačně směřují k prokázání stěžovatelovy nevinu. Odhlížení od tohoto kontextu jednoznačného zaslání elektronického odporu a zaslání příloh na prokázání stěžovatelovy nevinu (za pochybného zaslání listinného odporu) považuje stěžovatel za libovůli a přílišný formalismus ze strany soudu. I kdyby odpor nebyl součástí listinné zásilky, měl soud stěžovatelovo podání hodnotit jako podání odporu podle jeho obsahu. Jinak jej totiž možné interpretovat nebylo. Přinejmenším po obdržení listinných příloh nebylo možné pochybovat o obsahu elektronického odporu. Případně měl soud vyzvat stěžovatele k odstranění vad podání.

III.

Vyjádření ostatních účastníků řízení a replika stěžovatele

11. Ústavní soud postupem podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost k vyjádření ostatním účastníkům řízení.

12. Obvodní soud ve svém vyjádření stručně zopakoval argumentaci uvedenou ve výše zmíněných přípisech stěžovatele a jeho obhájkyň.

13. Vyjádření obvodního soudu bylo stěžovatelovi zasláno na vědomí a k případné replice, v níž stěžovatel setrval na uplatněné argumentaci a petitu.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

14. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž došlo k postupu, jímž se stěžovatel cítí dotčen na svých ústavních právech. K přípustnosti ústavní stížnosti napadající postup soudu po vydání trestního příkazu, respektive zacházení s ním jako s pravomocným rozhodnutím, Ústavní soud odkazuje na svou předchozí judikaturu, např. na nálezy sp. zn. I. ÚS 612/25, body 11 a 12.

15. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva; ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*).

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

V. A. Obecná východiska a vývoj právní úpravy podání v trestním řízení

16. Stěžovatel namítá dotčení ústavního práva na přístup k soudu, které je neodmyslitelnou součástí práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny (viz např. bod 15 nálezu ze dne 2. 6. 2020, sp. zn. III. ÚS 1136/20). Již samotná Listina předpokládá omezení tohoto práva zákonodárcem (podle čl. 36 odst. 4 „*Podmínky a podrobnosti upravuje zákon.*“). Zvláštní podobu práva na „osobní přístup“ k soudu nabývá toto právo právě v trestním řízení, v němž se rozhoduje o omezení osobní svobody (viz např. bod 22 nálezu ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. III. ÚS 1884/13).

17. Ústavní soud ustáleně považuje možnost soudu rozhodnout trestním příkazem za ústavně konformní způsob zjednodušení a urychlení trestního řízení, ve své judikatuře však zdůrazňuje, že jeho prostřednictvím nelze obcházet elementární záruky spravedlivého trestního řízení (viz nálezy sp. zn. I. ÚS 892/14, bod 26, či nálezy sp. zn. I. ÚS 2822/13). Ve stanovisku pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 49/18 Ústavní soud podrobně popsal, za jakých podmínek může postup soudu spočívající v nakládání s trestním příkazem představovat porušení ústavně zaručených práv.

18. Zvláštní povaha odporu jakožto opravného prostředku proti trestnímu příkazu spočívá v tom, že jeho účinek není závislý na jeho obsahu (na rozdíl od jiných opravných prostředků), zásadní je pouze, zda byl či nebyl řádně a včas podán. Pokud odpor proti trestnímu příkazu není podán, trestní příkaz automaticky nabývá právní moci a je vykonatelný (§ 314g odst. 2 trestního řádu). Je-li odpor řádně a včas podán, tento účinek nenastává a trestní příkaz je zrušen. Nekoná se o něm žádné neveřejné, či veřejné zasedání a soud o něm nerozhoduje, jeho účinek nastupuje ze zákona (*ex lege*). Tyto účinky nejsou nijak dotčeny ani případným nesprávným hodnocením podání odporu ze strany soudů. Řádný a včasný odpor tedy vyvolá zrušení trestního příkazu, přestože soudy s ním takto nenakládají. Protiústavní je tedy až následující nečinnost obecných soudů, které trestní příkaz nesprávně považují za pravomocný a vykonatelný, a neprovádějí další úkony, které mají následovat po zrušení trestního příkazu (viz stanovisko pléna ÚS sp. zn. Pl. ÚS-st. 49/18, bod 16; shodně též nálezy ze dne 7. 5. 2025, sp. zn. I. ÚS 612/25, body 16 a 17).

19. Pro posouzení splnění podmínek podání (včetně podání odporu) je určující § 59 trestního řádu, který upravuje jak náležitosti formy podání (v odst. 1), tak jeho obsahu (v odst. 3).

20. Podle § 59 odst. 1 trestního řádu (v aktuálně platném znění) platí, že „*podání se posuzuje vždy podle svého obsahu, i když je nesprávně označeno. Lze je učinit písemně, ústně do protokolu, v elektronické podobě, telegraficky, telefaxem nebo dálkopisem*“. Toto ustanovení upravuje oblast, která se v teorii a praxi nazývá náležitostmi či požadavky formy procesního úkonu, a jeho smyslem je stanovit, jaký z projevů vůle účastníka vezme soud na vědomí jako procesní úkon a jaký nikoliv. Podstatné je, že § 59 odst. 1 trestního řádu nijak neupravuje důsledek nedodržení náležitostí formy. Na rozdíl např. od § 42 občanského soudního řádu, který

výslovně stanoví povinnost účastníků řízení doplnit určité způsoby podání přesně stanoveným postupem, a s nedoplněním spojuje stav, kdy soud k takovému podání vůbec nepřihlíží, v trestním řádu absentuje úprava, která by orgánu činnému v trestním řízení výslovně zakládala možnost nepřihlížet bez dalšího k podání učiněnému v nedokonalé formě.

21. Obsahové náležitosti podání upravuje § 59 odst. 3 trestního řádu, podle kterého „*pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému orgánu činnému v trestním řízení je určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. Podání je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u příslušného orgánu činného v trestním řízení a aby každá osoba dotčená takovým podáním dostala jeden stejnopis, jestliže je toho třeba. Nesplňuje-li tyto požadavky, orgán činný v trestním řízení ho vrátí podateli, je-li znám, k doplnění s příslušným poučením, jak nedostatky odstranit. Současně stanoví lhůtu k jejich odstranění. Není-li podatel znám anebo nejsou-li nedostatky ve stanovené lhůtě odstraněny, k podání se dále nepřihlíží; to neplatí pro trestní oznámení nebo pro jiný podnět, na jehož podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, nebo pro podání, jehož obsahem je opravný prostředek, i když neobsahuje všechny uvedené náležitosti. Z opravného prostředku však vždy musí být patrné, které rozhodnutí napadá a kdo jej činí*“. Smyslem tohoto ustanovení je nastolit potřebnou úroveň srozumitelnosti komunikace mezi soudem a účastníky řízení, jejichž podání splňuje výše uvedenou podmínku řádné formy podle § 59 odst. 1 trestního řádu. Nedostojí-li podání účastníka popsáním zákonným náležitostem, je povinností soudu vyzvat jej k nápravě, je-li podatel znám, a stanovit k tomu lhůtu.

22. Citované znění třetího odstavce § 59 oproti jeho prvnímu odstavci srozumitelně a jednoznačně stanoví, jak soud (orgán činný v trestním řízení) postupuje v případě nedostatku obsahových náležitostí podání a s jakými důsledky se odstranění či neodstranění těchto nedostatků pojí.

23. Ve vztahu k podáním v elektronické formě § 59 odst. 1 trestního řádu v aktuálním znění uvádí, že podání lze učinit „*v elektronické podobě*“ bez jakýchkoliv dodatků a dalších podmínek. Není přitom pochyb, že za podání učiněné v této podobě je nutné považovat rovněž podání prostřednictvím elektronické pošty, tj. e-mailem. Možnost učinit podání elektronicky byla do trestního řádu vložena zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, a to s účinností od 1. 10. 2000. Tímto zákonem byl stávající výčet přípustných forem podání rozšířen tak, že do § 59 odst. 1 trestního řádu byla doplněna slova „*v elektronické podobě podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů*“. Tím bylo zřetelně vyjádřeno, že z hlediska formy vůči soudu (orgánu činnému v trestním řízení) ob stojí pouze elektronické podání spojené se speciálním podpisem, jehož náležitosti jsou blíže upraveny zvláštními předpisy.

24. Následně se však právní úprava § 59 odst. 1 trestního řádu změnila. Zákonem č. 298/2016 Sb. (konkrétně čl. I tohoto zákona) došlo k vypuštění podmínky připojení elektronického podpisu podle zvláštních předpisů k elektronickému podání. Od účinnosti této změny, tj. od 19. 9. 2016, platí tedy § 59 odst. 1 trestního řádu ve znění, které stanoví obecně elektronickou podobu podání jako jednu z možných forem podání k soudu, bez omezení dalšími podmínkami či náležitostmi. Náležitost podpisu podání v elektronické podobě je obsahovou náležitostí podání upravenou v § 59 odst. 3 trestního řádu.

V. B) *Použití východisek na posuzovanou věc*

25. Stěžovatel se dovolává toho, aby jeho jednání s jasně vyjádřenou vůlí bylo hodnoceno jako řádně podaný odpor, s důsledky zrušení trestního příkazu.

26. Z výše popsaného vyrozumění, kterým obvodní soud informoval stěžovatele o tom, že nebude k jím podanému odporu přihlížet, je podle Ústavního soudu zřejmé, že soud nepovažoval u stěžovatelova podání za splněnou podmínku náležitosti formy. Tuto podmínku spojoval s tím, že stěžovatelovo elektronické podání nebylo doplněno uznávaným elektronickým podpisem podle zákona č. 297/2016 Sb. Obvodní soud stěžovatele nevyzval k odstranění tohoto nedostatku a rozhodl, že k podání vůbec nebude přihlížet. Na základě toho považoval trestní příkaz za pravomocný.

27. Jak vyplývá z výše uvedených závěrů, v současném znění § 59 odst. 1 trestního řádu je stanovena možnost obrátit se na soud podáním „v elektronické podobě“, bez jakýchkoliv omezujících či upřesňujících podmínek – na rozdíl od předchozího znění platného do 18. 9. 2016, které ze všech možných podání v elektronické podobě připouštělo pouze takové, které bylo „podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů“. Tato podmínka však od 19. 9. 2016 není součástí trestního řádu.

28. Podání e-mailem je podáním učiněným v elektronické podobě. Za takové lze označit jakékoliv podání, jehož obsah je zachycen v digitální podobě. V projednávané věci ostatně nikdo nezpochybnil, že by e-mail nebyl svou povahou elektronickým podáním. Předmětem sporu se stalo, zda lze bez výslovného zákonného zakotvení zúžit pojem „podání v elektronické podobě“ pouze na podání, která jsou podepsána podle zvláštních předpisů, tj. obsahující uznávaný, zaručený či kvalifikovaný podpis.

29. Ústavní soud takový výklad § 59 odst. 1 trestního řádu považuje za současného znění tohoto ustanovení za neudržitelný. Z jeho znění v žádném případě nelze dovodit obecný závěr, že by podání, ke kterému není připojen žádný z těchto podpisů, nebylo možno označovat za elektronické. Podmínku připojení podpisu podle zvláštního předpisu k elektronickému dokumentu lze dovodit až § 59 odst. 3 trestního řádu, případný nedostatek této náležitosti však neumožňuje soudu (orgánu činnému v trestním řízení) k podání nepřihlížet, naopak stanoví výslovný postup, jakým má být tento nedostatek odstraněn.

30. Na tomto závěru nic nemění názor vyjádřený v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona č. 298/2016 Sb., kterým byla vypuštěna z § 59 odst. 1 trestního řádu podmínka připojení podpisu podle zvláštních předpisů k podání učiněnému v elektronické podobě, který k této změně uvádí: „V zákoně č. 141/1961 Sb., trestní řád, se navrhuje zrušit v § 59 odst. 1 explicitní požadavek na podepsání podání v elektronické podobě pro jeho nadbytečnost. Požadavek na podepsání podání vyplývá obecně z § 59 odst. 4 (aktuálně § 59 odst. 3 – pozn. Ústavního soudu) trestního řádu (podpis je náležitostí podání), konkrétní typ elektronického podpisu, který je nutné k podepsání podání použít pak vyplývá z § 6 odst. 1 zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (tj. podání je nutné podepsat uznávaným elektronickým podpisem)“. Podle této formulace důvodové zprávy nemělo dojít novelou k žádné změně ohledně přípustných forem podání k soudu. Tento názor však spočíval na nesprávných premisách a zejména na nesprávném výkladu vztahu § 59 odst. 1 a § 59 odst. 3 trestního řádu (viz níže). Přestože vyjádřená vůle zákonodárce (resp. pouze předkladatele) je nesporně pomůckou při stanovení správné aplikační praxe, nemá sama o sobě „přednost“ před aplikací obecně uznávaných výkladových metod, natož pak před výslovným zněním zákona.

31. I z výše citované důvodové zprávy je však zřejmé, že účinností zákona č. 298/2016 Sb. došlo v rámci ustanovení § 59 trestního řádu u elektronických podání k odstranění podmínky

připojení podpisu jakožto náležitosti formy (odst. 1). Povinnost podpisu elektronického podání zůstala zachována jako náležitost obsahu (odst. 3).

32. Není-li elektronické podání opatřeno podpisem, soud postupuje stejným způsobem, jako např. v případě absence podpisu na listinném podání. V takovém případě je splněna forma podání stanovená § 59 odst. 1 trestního řádu, nikoliv však obsahová náležitost podpisu podle § 59 odst. 3 trestního řádu. Soud účastníka v takovém případě musí v souladu s § 59 odst. 3 trestního řádu vyzvat k doplnění podpisu (případně podání vrátit a vyzvat ho k odstranění tohoto nedostatku). Pokud by účastník řízení na výzvu soudu rezignoval a podpis na podání nedoplnil, soud by k jeho podání nemusel nadále přihlížet. Takto by však nemohl postupovat, pokud by ono písemné podání bylo opravným prostředkem (kterým je i odpor proti trestnímu příkazu), neboť takový postup mu § 59 odst. 3 trestního řádu výslovně zakazuje.

33. Stěžovatel považoval pro posouzení postupu soudu relevantní též skutečnost, že poslední den lhůty k podání odporu zaslal soudu zásilku s listinami, které podle jeho názoru měly vést k účinnému potvrzení předchozího e-mailového podání. Mezi těmito listinami měl být i řádně podepsaný odpor v listinné podobě. Podle podatelny soudu však takový dokument nebyl obsahem zásilky. Stěžovatel o vložení této listiny do zásilky nemá žádný důkaz, jeho tvrzení tedy stojí proti tvrzení soudu, že listina doručena nebyla. Ústavní soud se neztotožňuje se stěžovatelovým názorem, že v takové situaci je soud povinen své konstatování důkazně podložit. Soud logicky nedisponuje negativním důkazem o tom, co v zásilce nebylo. Stěžovatel se této důkazní nouzi vystavil volbou formy doručení dokumentů. Doručení prostřednictvím pošty je jistě přípustným způsobem odeslání podání, neumožňuje však odesílateli prokázat, jaké konkrétní dokumenty zásilka při odeslání skutečně obsahovala či nikoliv. To je možné například při doručení dokumentů prostřednictvím datové schránky, nebo při osobním doručení dokumentace na podatelnu soudu (s možností vyžádat potvrzení o doručení typu dokumentů a jejich příloh). Ústavní soud tedy vychází ze stávajícího skutkového stavu, podle něhož byl odpor soudu doručen pouze v elektronické podobě formou e-mailu, a je nutno posoudit, zda obvodní soud postupoval správně, pokud vyhodnotil, že s tímto podáním nejsou spojené žádné účinky řádného podání, včetně zachování lhůty k podání odporu.

34. Podle Ústavního soudu stávající znění § 59 trestního řádu takový závěr neumožňuje. E-mail je podáním v elektronické podobě, požadavky § 59 odst. 1 trestního řádu tedy byly splněny. Pokud soud považoval za nesplněný požadavek podpisu podání podle § 59 odst. 3 trestního řádu, byl podle výslovného znění tohoto ustanovení povinen vyzvat stěžovatele (který byl soudu znám) k odstranění nedostatků podání a stanovit k tomu lhůtu. Zároveň byl vázán výslovným pokynem zákona, podle něhož nelze ani v případě neodstranění nedostatků podání k podání nepřihlížet, obsahuje-li podání opravný prostředek, u něhož je patrné, které rozhodnutí napadá a kdo jej činí.

35. Tento závěr není zpochybněn judikaturou Ústavního soudu, na kterou obvodní soud ve svém vyrozumění odkázal. Předně je třeba zdůraznit, že se jedná o usnesení Ústavního soudu, která nemají, na rozdíl od nálezů, obecnou závaznost. Usnesení sp. zn. I. ÚS 2463/16 a usnesení sp. zn. I. ÚS 59/16 byla sice vydána již za účinnosti zákona č. 298/2016 Sb., avšak ústavními stížnostmi napadená rozhodnutí byla vydána před ní. Důležitým bodem odůvodnění obou usnesení je závěr, že trestní řád v rozhodné době výslovně požadoval podepsání podání „elektronicky podle zvláštních předpisů“. Usnesení sp. zn. II. ÚS 404/24 sice v bodě 9 dospívá k závěru o nutnosti připojení zvláštního elektronického podpisu, Ústavní soud se však v tomto rozhodnutí nezabýval (vzhledem k absenci relevantních námitek

na straně stěžovatele) podrobněji obsahem právní úpravy a možnostmi jejího výkladu z hlediska zvýšené ochrany osobní svobody obviněných.

36. Ačkoliv to ze znění trestního řádu výslovně nevyplývá (a ani to není nepřímě naznačeno) je pojem podpisu ustálenou judikaturou u elektronických dokumentů chápán pouze jako podpis podle zvláštního právního předpisu (aktuálně podle zákona č. 297/2016 Sb.). Odkázat lze zejména na stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017 sp. zn. PlsN 1/2015, v jehož bodě 23 se uvádí, že „Podle § 59 odst. 1 věty druhé tr. ř. lze v trestním řízení učinit podání mimo jiné i „v elektronické podobě“. Takové podání musí být opatřeno uznávaným elektronickým podpisem ve smyslu § 6 odst. 1, 2 zák. č. 297/2016 Sb. (...), protože podání je zde elektronickým dokumentem, kterým se právně jedná vůči veřejnoprávnímu podepisujícímu nebo jiné osobě v souvislosti s výkonem jejich působnosti. (...) Nesplňuje-li tyto požadavky, orgán činný v trestním řízení ho vrátí podateli, je-li znám, k doplnění s příslušným poučením, jak nedostatky odstranit. Současně stanoví lhůtu k jejich odstranění. (...) Trestní řád tedy nestanoví žádné další zvláštní požadavky na podpis podání, a to ani v případě podání učiněného v elektronické podobě, proto se zde užije obecná úprava vyplývající z již zmíněného ustanovení § 6 zák. č. 297/2016 Sb.“.

37. Závěry, ke kterým dospěl Ústavní soud v tomto nálezu, tedy nejsou v rozporu s uvedeným stanoviskem, z něhož vyplývá, že elektronické podání má sice obsahovat speciální elektronický podpis podle § 6 zákona č. 297/2016 Sb., avšak jde o podmínku obsahu podání podle § 59 odst. 3 trestního řádu a v souladu s tímto ustanovením je nutno poskytnout podateli možnost případný nedostatek podpisu odstranit (v případě podání odporu nelze ani při neodstranění vad k podání nepřihlížet, pokud je patrné, které rozhodnutí napadá a kdo jej činí).

38. To soud neučinil, nedal stěžovateli příležitost nedostatek podpisu jeho podání odstranit, namísto toho hájil nesprávný výklad § 59 trestního řádu, který by měl oporu pouze ve znění tohoto ustanovení platném do 18. 9. 2016, nikoliv v jeho aktuální podobě. Důsledkem tohoto postupu je stav, v němž přetrvávají účinky trestního příkazu zasahujícího intenzivně do stěžovatelových práv, přestože stěžovatel proti němu podal včas odpor a nebyly splněny zákonem stanovené podmínky pro to, aby k němu soud nepřihlížel.

VI. Závěr

39. Postupem obvodního soudu spočívajícím v nakládání s trestním příkazem jako s pravomocným navzdory uplatněnému odporu byla porušena práva stěžovatele na přístup k soudu a na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti zakotvená v čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny. Zásah do stěžovatelova práva na přístup k soudu je v dané věci spojen rovněž s porušením práva na ochranu osobní svobody podle čl. 8 odst. 2 Listiny, neboť v důsledku ústavně nesouladného postupu zůstal pravomocným a vykonatelným podmíněný trest odnětí svobody se stanovením dohledu probačního úředníka. Intenzita tohoto trestu je zesílena tím, že stěžovatel před jeho uložením neměl možnost se osobně zúčastnit žádného druhu soudního jednání a jeho první kontakt se soudem bylo doručení trestního příkazu ukládajícího mu uvedený trest.

40. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti a podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu výrokem I tohoto nálezu konstatoval, že napadeným

postupem došlo k porušení stěžovatelova práva na ochranu osobní svobody podle čl. 8 odst. 2 Listiny a práva na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Výrokem II zakázal obvodnímu soudu pokračovat v porušování tohoto práva a přikázal mu obnovit stav před tímto porušením [viz § 83 odst. 3 písm. b) zákona o Ústavním soudu]. Rozhodl tak bez nařízení ústního jednání, neboť od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 25. června 2026

Jan Svatoň
předseda senátu